

VšĮ „Žaliasis taškas“

ŠVIETIMO PROGRAMA PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO KLAUSIMAIS
2019 m.

TURINYS

1.	APRAŠOMOJI DALIS.....	3
1.1.	ESAMA PADĖTIS PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SRITYJE, PROBLEMOS.....	3
1.2.	ORGANIZACIJOS PRIORITETINĖS ŠVIETIMO PROGRAMOS KRYPTYS.....	5
1.3.	ŠVIETIMO PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI.....	5
2.	VEIKSMŲ PROGRAMA.....	7
2.1.	PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS.....	7
2.2.	TIKSLINĖS GRUPĖS.....	7
2.3.	TIKSLAI IR APIMTYS, VYKDYMO TERMINAI, NUMATOMAS FINANSAVIMAS	7

1. APRAŠOMOJI DALIS

1.1. ESAMA PADĖTIS PAKUOČIŲ ATLIEKŲ TVARKYMO SRITYJE, PROBLEMOS

Žmogus yra neatsiejama gamtos dalis. Tačiau sparčiai didėjant žmonių populiacijai, vystantis ekonomikai, auga žmonių poreikiai, didėja ir išteklių naudojimas. Pastaruoju metu intensyviai augantis vartojimas yra pagrindinė mažėjančių žemės išteklių ir jos taršos priežastis. Žmonių veikla ir vartojimo įpročiai lėmė aplinkosauginių problemų atsiradimą visame pasaulyje.

Pataruoju metu itin dažnai kalbama ir pasaulis vis labiau juda link nulinio atliekų orientyro, o mūsų šalis bendrame kontekste atrodo vis geriau ir geriau. Žvelgiant į tai, kaip pastaruoju metu kinta pakuočių tvarkymas ir perdirbimas pasaulyje ir Lietuvoje, norisi atkreipti dėmesį į tris svarbiausias tendencijas. Visų pirma, viena iš svarbiausių paskatų keisti situaciją tebėra visuomenės spaudimas, kuris verčia įstatymų leidėjus kelti ambicingesnius tikslus, susijusius su ekologija.

Tuo pačiu metu verslas, anksčiau gana ilgai laikęs tokias ambicijas tik papildoma našta, kuri kelia produktų ir paslaugų savikainą, vėliau perkeliama ant galutinio vartotojų pečių, vis labiau supranta, jog „žalioji ekonomika“ apsimoka. Vis labiau mažėjant žaliavų kiekiui ir vis labiau sudėtingėjant jų išgavimo procesui, atliekų perdirbimas tampa patogia alternatyva, kurioje puikiai suderinami tiek verslo, tiek visuomenės interesai. Tam, kad abi šios tendencijos įgytų pagreitį, būtinas tam tikras visuomenės brandumo laipsnis. Paprastai, tik patenkinus elementarius materialinius poreikius, įmanoma skirti daugiau dėmesio resursų ir interesų aplinkosaugos sričiai.

Kaip rodo Aplinkos ministerijos užsakymu atlikta reprezentatyvi Lietuvos gyventojų apklausa, aplinkosauga yra svarbi daugumai šalies žmonių. Tai pažymėjo devyni iš dešimties (89 proc.) respondentų. Penktadalis apklaustųjų svarbiausia aplinkosaugine problema laiko klimato kaitą ir jos padarinius. Tarp kitų svarbiausių problemų 13 proc. respondentų įvardija ir gausėjantį atliekų kiekį. Atliekų tvarkymas bei jų prevencija taip pat nurodomi kaip itin aktualūs aplinkosauginiai klausimai. Tuo įsitikinę 11 proc. apklausos dalyvių.

Nepaisant pozityviai nuteikiančios statistikos, atskleidžiančios sąmoningą šalies gyventojų požiūrį į aplinkosaugą, svarbu suvokti, jog ateitis negali būti kuriama pagal principą „imti, gaminti, išmesti“ – daugelis gamtos išteklių yra baigtiniai, todėl turime rasti tvarų jų naudojimo būdą. Pakuočių atliekų rūšiavimas yra viena svarbiausių veiklų, kuria kiekvienas galime prisidėti prie aplinkos saugojimo ir taršos Lietuvoje bei visame pasaulyje mažinimo. Nerūšiuojamos atliekos – patekusios į sąvartyną, kaupiasi ir yra net kelis šimtus metų, taip kenkdamos aplinkai ir kiekvieno mūsų sveikatai.

Džiugina tai, kad ilgalaikis, nuoseklus ir tikslingas visuomenės švietimas duoda teigiamų rezultatų. Remiantis apklausos duomenimis, šeši iš dešimties apklaustųjų mano, kad aplinkos problemos turi tiesioginį poveikį jų kasdieniam gyvenimui, septyni iš dešimties nerimauja dėl kasdinių plastiko gaminių poveikio aplinkai ir žmogaus sveikatai. Apklausos duomenys atskleidžia, kad visuomenėje ima keistis požiūris į vartojimą, o tuo pačiu į pakuočių atliekų rūšiavimą ir antrinių atliekų panaudojimą bei jų svarbą.

Kasdieniai milijonų vartotojų pasirinkimai lemia susidarančių atliekų kiekius. Įtaką jų sprendimams daro gaunama informacija. Suprasdami, jog viena pagrindinių pakuočių atliekų rūšiavimo skatinimo priemonių – tinkamas visuomenės informavimas ir reikiamos infrastruktūros sukūrimas, t. y. gyventojų aprūpinimas antrinių žaliavų rūšiavimo priemonėmis ir šiais metais intensyviai skatinsime gyventojus tausoti aplinką.

63 proc. respondentų pripažįsta, kad jie gali atlikti svarbų vaidmenį saugant aplinką. Tai tik įrodo, jog efektyvi komunikaciją ne tik atkreipia dėmesį į šiuolaikinio žmogaus elgseną, suteikia progą gilintis į aktualias aplinkosaugos problemas, bet ir skatina imtis realių veiksmų, prisidedant prie problemų prevencijos. Net devyni iš dešimties rūšiuoja atliekas, daugiau nei trečdalis vengia plastiko pakuočių ar tvarko aplinką, dalyvauja įvairiose talkose, penktadalis suvartoja mažiau išteklių – energijos (24 proc.), vandens (20 proc.), sumažino atliekų kiekį namų ūkyje (22 proc.).

Kompleksinis visuomenės švietimas svarbi mūsų darbo dalis. Kalbėdami apie būtinybę rūšiuoti ir motyvuodami gyventojus savo atliekas tvarkyti teisingai, tikime, kad visi kartu galime prisidėti prie švaresnės aplinkos ir ekologiškesnės ateities kūrimo.

Pusės apklaustųjų požiūriu, jie yra gerai informuoti apie su aplinka susijusius dalykus, o 44 proc. respondentų trūksta tokios informacijos. Vertinant pateiktus atsakymus, akivaizdu, jog priimtinausias informacijos šaltinis yra televizija. Kas antras respondentas nurodė, kad žiūrėtų aplinkosauginei temai skirtą laidą, trys iš dešimties – jai skirtą reportažą per TV naujienas. Kiti pageidaujami informacijos šaltiniai: pranešimas socialiniuose tinkluose (16 proc.), straipsnis ar vaizdo siužetas interneto naujienų portaluose (14-15 proc.), radijo laida (12 proc.) ir kt.

Atsižvelgdami į apklausos rezultatus, dėsime visas pastangas aktyviai komunikuodami rūšiavimo svarbą, tam pasitelkiant efektyviausias priemones: nuo tradicinių medijų iki išmaniųjų technologijų. Atsižvelgdami į tai, jog visuomenės švietimas aplinkosaugos temomis ir atliekų tvarkymo įpročių skiepijimas yra ilgalaikis procesas, nuosekliai dirbsime tęsdami pradėtus darbus bei inicijuodami naujus projektus.

1.2. ORGANIZACIJOS PRIORITETINĖS ŠVIETIMO PROGRAMOS KRYPTYS

Identifikuojant prioritetines organizacijos švietimo programos kryptis, siekiame ugdyti sąmoningą, veiklią, už savo veiksmus atsakingą, empatišką ir solidarią visuomenę, besirūpinančia aplinka, kurioje gyvena.

VISUOMENĖS ŠVIETIMO KRYPTYS:

- 1) Problematikos svarbos didinimas.** Maksimalus rūšiavimo reikšmės didinimas viešojoje erdvėje, siekiant suteikti šiai sričiai tinkamą svarbą tarp kitų socialiai svarbių klausimų šalyje.
- 2) Informuotumo didinimas.** Išsamus žinių gilinimas atliekų tvarkymo klausimais, priešasčių rūšiuoti ir pasekmių akcentavimas, siekiant didinti asmeninį ekologinį sąmoningumą ir asmeninės atsakomybės suvokimą.
- 3) Įsitraukimo skatinimas.** Interaktyvi komunikacija su auditorijomis, siekiant didinti informacijos poveikumą bei įsisavinti pagrindinius kasdienes aplinkosauginius įgūdžius.
- 4) Bendradarbiavimo skatinimas.** Sutelkti sektoriaus dalyvius efektyviam bendradarbiavimui, siekiant tobulinti pakuočių atliekų tvarkymo sritį šalyje.
- 5) Efektyvus gamintojų atsakomybės principo įgyvendinimas.** Didinti gamintojų ir importuotojų informuotumą apie pagrindines pareigas ir jų įgyvendinimo principus, gerinti pakuočių atliekų tvarkymo sektoriaus dalyvių įgūdžius.

1.3. ŠVIETIMO PROGRAMOS TIKSLAI IR UŽDAVINIAI

ŠVIETIMO PROGRAMOS TIKSLAI:

- 1) Visuomenės informavimas pakuočių atliekų tvarkymo klausimais;

- 2) Ekologinio sąmoningumo ugdymas;
- 3) Motyvavimas rūšiuoti atliekas;
- 4) Sektoriaus dalyvių bei socialinių partnerių integralaus požiūrio ir aktyvaus bendradarbiavimo skatinimas;
- 5) Gamintojų ir importuotojų informuotumo didinimas.

ŠVIETIMO PROGRAMOS UŽDAVINIAI:

- Suteikti aktualią informaciją apie atliekų mažinimą, jų rūšiovimą pasitelkiant integruotas komunikacijos priemones;
- Užtikrinti nuolatinę, patogią ir operatyvią, visuomenės poreikius atliepiančią prieigą prie rūšiovimo taisyklių bei kitos vartotojui reikalingos informacijos;
- Didinti ekologinį sąmoningumą bei plėsti žinias apie aplinkosauginę problematiką Lietuvoje ir pasaulyje;
- Gerinti pakuočių atliekų tvarkymo sektoriaus įvaizdį;
- Ugdyti rūšiovimo įpročius darželiuose, mokyklose, skatinant vaikų ir jaunimo įsitraukimą į rūšiovimą, suteikiant švietimo įstaigoms reikalingą metodinę medžiagą bei patogias priemones rūšiovimui;
- Skatinti įmonių darbuotojus pradėti rūšiuoti biuruose bei namuose, informuojant apie rūšiovimo būdus bei svarbą, suteikiant reikiamą informaciją ir priemones rūšiovimui;
- Organizuoti aplinkosaugines veiklas, įvairius renginius bei akcijas, skatinančias aktyvų visuomenės įsitraukimą ir bendruomeniškumo pojūtį;
- Didinti regionų gyventojų informuotumą ir motyvaciją rūšiuoti;
- Sutelkti sektoriaus dalyvius bei socialinius partnerius efektyviam bendradarbiavimui, tobulinant pakuočių atliekų tvarkymo sektorių bei informuojant bei edukuojant visuomenę ;
- Informuoti gamintojus ir importuotojus apie pareigas bei teisingą jų vykdymą, pakuočių atliekų tvarkymo sektoriaus veiklą ir pokyčius.

2. VEIKSMŲ PROGRAMA

2.1. PROGRAMOS ĮGYVENDINIMO PRIEMONĖS

Švietimo programa bus įgyvendinama pasitelkiant integruotas komunikacijos priemones, pritaikytas kiekvienai tikslinei grupei, skirtas optimaliam rezultatui pasiekti. Programoje suplanuotos tęstinės bei netęstinės švietimo priemonės, kurios atspindi programos vykdymo lentelėje.

2.2. TIKSLINĖS GRUPĖS

Šiandieninėje visuomenėje siekiant efektyvios komunikacijos vienas pagrindinių dalykų yra tikslinių grupių išskyrimas. Švietimo bei komunikacijos programa yra orientuota į plačiąją visuomenę, efektyviausiam auditorijos pasiekiamumui identifikuojant atskiras visuomenės grupių (ikimokyklinio amžiaus vaikų grupė, moksleiviai, pedagogai ir ugdymo įstaigos, savivaldybių gyventojai ir biurų darbuotojai) švietimą:

- plačiąją visuomenę bei sąmoningumo didinimą nacionaliniu lygmeniu
- regionų gyventojus, komunikuojant aktualiomis temomis pritaikius paveikiausias priemones kiekvienoje savivaldybėje
- atskiras visuomenės grupes (moksleivius, pedagogus ir ugdymo įstaigų, biurų darbuotojus ir t.t.)
- sektoriaus dalyvius
- gamintojus ir importuotojus

2.3. TIKSLAI IR APIMTYS, VYKDYMO TERMINAI, NUMATOMAS FINANSAVIMAS

Švietimo programoje pakuočių atliekų tvarkymo klausimais yra plačiai taikomi inovatyvūs, į skirtingas visuomenės grupes orientuoti metodai. Pateiktoje švietimo ir komunikacijos programos vykdymo lentelėje atspindi pagrindinės 2019 metais planuojamos edukacinės veiklos, šių veiklų įgyvendinimui pasitelkiamos priemonės, jų vykdymo terminai, skaitinės reikšmės, finansavimo dydis bei finansavimo šaltiniai.

VŠĮ ŽALIASIS TAŠKAS VISUOMENĖS ŠVIETIMO PROGRAMA 2019 m.

Eil. nr.	Prieimė	Tikslinės grupės	Aprašymas	Tikslas	Igyvendinimo terminai ir tikslas (skaitinė reikšmė)				Finansavimo šaltinis	Planuojama skirti lėšų (EUR)
					I	II	III	IV		
SOCIALINIŲ MEDIJŲ TAIKYMAS KOMUNIKACIJOJE										
1	Interneto svetainė www.zaliasistas.lt [Tęstinė priemonė]	Interneto vartotojai; atliekų tvarkymo sektoriaus dalyviai; gamintojai ir importuotojai, Lietuvos gyventojai	Interneto svetainėje talpinama informacija apie skirtingus rūšiavimo aspektus, skelbiamos naujienos apie atliekų tvarkymo sektorių Lietuvoje ir pasaulyje. Nuolat papildoma aktuاليا tekstine ir vizualine informacija, tobulinama vartotojų draugiška aplinka, tikslinama duomenų bazė apie rūšiavimą.	Patraukliai pateikti aktualią informaciją apie aplinkosaugą bei pakuočių atliekų tvarkymą, kurti išsamią duomenų ir žinių bazę, kuri padėtų vartotojams sužinoti kuo daugiau apie atliekų tvarkymą Lietuvoje.	Pagal poreikį, ne mažiau 1 atnaujinimas	Pagal poreikį, ne mažiau 1 atnaujinimas	Pagal poreikį, ne mažiau 1 atnaujinimas	Pagal poreikį, ne mažiau 1 atnaujinimas	Organizacijos narių įnašai	5000
2	Komunikacija socialiniuose tinkluose. [Tęstinė priemonė]	Socialinių tinklų vartotojai; Atliekų tvarkymo sektoriaus dalyviai, gamintojai ir importuotojai, Lietuvos gyventojai	Įrašai apie aktualius pakuočių atliekų rūšiavimo, atliekų tvarkymo sektoriaus, aplinkosauginius bei kitus aplinkai draugiško gyvenimo būdo klausimus, mokomoji informacija ir patarimai, socialinių tinklų vartotojų sąmoningumo didinimas ir motyvacijos rūšiuoti kėlimas.	Kurti patrauklų sektoriaus įvaizdį, didinti vartotojų sąmoningumą skelbiant aktualią informaciją apie aplinkosaugines problemas ir atliekų tvarkymo prioritetus, skatinti įsitraukimą.	Ne mažiau kaip 10 įrašų	Ne mažiau kaip 10 įrašų	Ne mažiau kaip 10 įrašų	Ne mažiau kaip 10 įrašų	Organizacijos narių įnašai	25000
EDUKACINĖS PRIEMONĖS										
3	Prieimė rūšiavimui. [Tęstinė priemonė]	Lietuvos mokyklos, darželiai, įstaigos, įmonės, gyventojai	Rūšiavimo dėžės, skirtos pakuočių atliekoms rūšiuoti jų susidarymo vietoje.	Suteikti patogias priemones rūšiuoti bendrose patalpose.	Nuolat pagal poreikį	Nuolat pagal poreikį	Nuolat pagal poreikį	Nuolat pagal poreikį	Organizacijos narių įnašai	35000
4	Leidiniai	Atliekų tvarkymo sektoriaus dalyviai, gamintojai ir importuotojai, Lietuvos gyventojai	Aktuali atliekų tvarkymo sektoriaus informacija apie rūšiavimo, aplinkosauginius bei kitus aplinkai draugiško gyvenimo būdo klausimus, edukuojanti medžiaga ir patarimai aplinkosaugos kontekste.	Didinti informuotumą, pateikiant ekspertinę informaciją šalies bei pasaulio kontekste.	1 leidinys	1 leidinys	1 leidinys	1 leidinys	Organizacijos narių įnašai	25000
INTEGRUOTI PROJEKTAI										
5	Komunikacija apie atliekų tvarkymo sektorių	Atliekų tvarkymo sektoriaus dalyviai, gamintojai ir importuotojai, Lietuvos gyventojai	Informacijos rinkimas, analizė ir pateikimas visuomenei aktuالياose straipsniuose, pranešimuose, bei kitomis tekstinėmis ir vizualinėmis komunikacijos priemonėmis pakuočių atliekų tvarkymo klausimais. Vartotojai supažindinami su nežinomais rūšiavimo aspektais, skatinama pradėti rūšiuoti, komunuojama informacija ir išreiškiama pozicija apie sektoriaus naujienas.	Teikti visuomenei teisingą ir išsamią informaciją apie skirtingus atliekų tvarkymo sektoriaus aspektus, kurti sektoriaus įvaizdį ir didinti patikimumą.	Ne mažiau kaip 2 pranešimai	Ne mažiau kaip 2 pranešimai	Ne mažiau kaip 2 pranešimai	Ne mažiau kaip 2 pranešimai	Organizacijos narių įnašai	30000
6	Nacionalinis švietimo projektas visuomenei "Žalioji olimpiada". [Tęstinė priemonė]	Mokslėiviai ir mokytojai	Projektas, skatinantis gilinti žinias apie aplinkosaugą, įtraukiantis dalyvauti Lietuvos mokyklas. Projektas viešinamas internete, kituose kanaluose.	Atkreipti moksleivių dėmesį į aplinkosaugos problemas, skatinti domėtis jų sprendimo būdais, perteikti ekologijos ir aplinkosaugos žinias, ugdyti ekologinį sąmoningumą.	Pasirengimo darbai: konsultavimas; registracija; resursų taupymas	Ne mažiau 4 renginiai	Pasirengimo darbai: kūrybinė vasaros uduotis	Viešinimo darbai, 1 finalinis renginys.	Organizacijos narių įnašai	40000
7	Įvairios Žaliojo taško vykdomos akcijos	Visuomenė. Švietimo įstaigos, ikimokyklinio ugdymo įstaigos, įmonės, gyventojų bendruomenės.	Konkursai ir akcijos, skatinančios rūšiuoti ir skieisti ekologišką gyvenimo būdą. Informuotumo apie aplinkosaugą didinimas.	Skatinti gyventojų domėjimąsi aplinkosauga, didinti ekologinį sąmoningumą ir įsitraukimą.	Ne mažiau kaip 1 akcija	Ne mažiau kaip 1 akcija	Ne mažiau kaip 1 akcija	Ne mažiau kaip 1 akcija	Organizacijos narių įnašai	40000
MOKYMAI, SEMINARAI IR KONFERENCIJOS										
8	Seminarai gamintojams importuotojams	Organizacijos nariai; sektoriaus dalyviai	Seminarai apie pakuočių atliekų tvarkymą.	Didinti informuotumą apie pakuočių atliekų tvarkymo sektorių.			Pasirengimo darbai	Ne mažiau 4 seminarų	Organizacijos narių įnašai	10000
9	Metinis Žaliojo taško renginys	Visuomenė; Organizacijos nariai, sektoriaus dalyviai	Renginys apie pakuotes, jų rūšiavimą, sektoriaus tendencijas ir problematiką, partnerystės tarp sistemos dalyvių skatinimas	Sutelkti sektoriaus atstovus, skatinti bendradarbiavimą tobulinant atliekų tvarkymo sektorių Lietuvoje.	Planavimas	Pasirengimo darbai	Komunikacija	Viešinimo darbai, 1 renginys.	Organizacijos narių įnašai	30000
ŠVIETIMAS SAVIVALDYBĖSE										
10	Švietimo veiklos, suderintos su kiekviena savivaldybe pagal bendradarbiavimo sutartyse numatytus reikalavimus	Savivaldybių gyventojai	Edukacinės ir reklaminės priemonės atliekų tvarkymo klausimais, pritaikytos kiekvienos savivaldybės gyventojų švietimui pagal poreikį ir pageidavimus.	Didinti gyventojų informuotumą ir įsitraukimą, motyvuoti rūšiuoti atliekas efektyviausiomis regioninėmis priemonėmis.	Suderintos švietimo priemonės pagal poreikį (ne mažiau 1 priemonė)	Suderintos švietimo priemonės pagal poreikį (ne mažiau 1 priemonė)	Suderintos švietimo priemonės pagal poreikį (ne mažiau 1 priemonė)	Suderintos švietimo priemonės pagal poreikį (ne mažiau 1 priemonė)	Organizacijos narių įnašai	60000
VISO:										300000

Programą parengė:

VŠĮ "Žalioji taškas"
Marketingo ir komunikacijos vadovė
Simona Rasalė

Programą patvirtino:

VŠĮ "Žalioji taškas"
Generalinis direktorius
Kęstutis Pocius

